

SKÓGAVATN Í FLÓKADAL

Sigurður Már Einarsson

Borgarnesi, september 1989 VMST-V/89022X

VEIDIMÁLASTOFNUN
Hverfisgötu 116, Pósthólf 5252
125 Reykjavík.

1. INNGANGUR.

Hér verður greint frá stuttri athugun sem fram fór á fiskstofnum Skógavatns í Flókadal að beiðni landeigenda. Helstu markmið þessarar rannsóknar voru að athuga vatnið með tilliti til hrygningar - og uppvaxtarskilyrða fyrir silung og athuga silunginn með tilliti til fiskmagns, vaxtar og fæðuvals. Einnig ráðgjöf um fiskrækt í kjölfar rannsókna. Í vatninu er bæði urriði og bleikja til staðar og þykir veiðin í vatninu hafa dalað mjög sumarið 1989. Engar rannsóknir hafa áður verið gerðar á vatninu.

2. STADHETTIR.

Skógavatn er staðsett í Flókadal norðanvert við Flókadalsá skammt frá bænum Skógum. Tvö önnur vötn eru skammt frá Skógavatni, Bláfinnsvatn og Þrándarvatn. Vatnið liggur í 110 m hæð yfir sjávarmáli. Mesta breidd þess er 350 m og mesta lengd um 500 m. Ágiskað flatarmál þess er 0,13 km² eða 13 hektarar. Um dýpi er ekki nákvæmlega vitað en vatnið virðist víðast fremur grunnt um 1 - 2 metrar. Engin á fellur í vatnið en vatn sígur í það úr mýrum sem liggja umhverfis vatnið. Litill mýrarlækur rennur úr suðausturhorni vatnsins og fellur hann í Flókadalsá (Mynd 1). Leðjubotn einkennir botn vatnsins en nokkuð er um grjót meðfram strandlengjunni að vestan- og norðanverðu.

3. ADFERDIR.

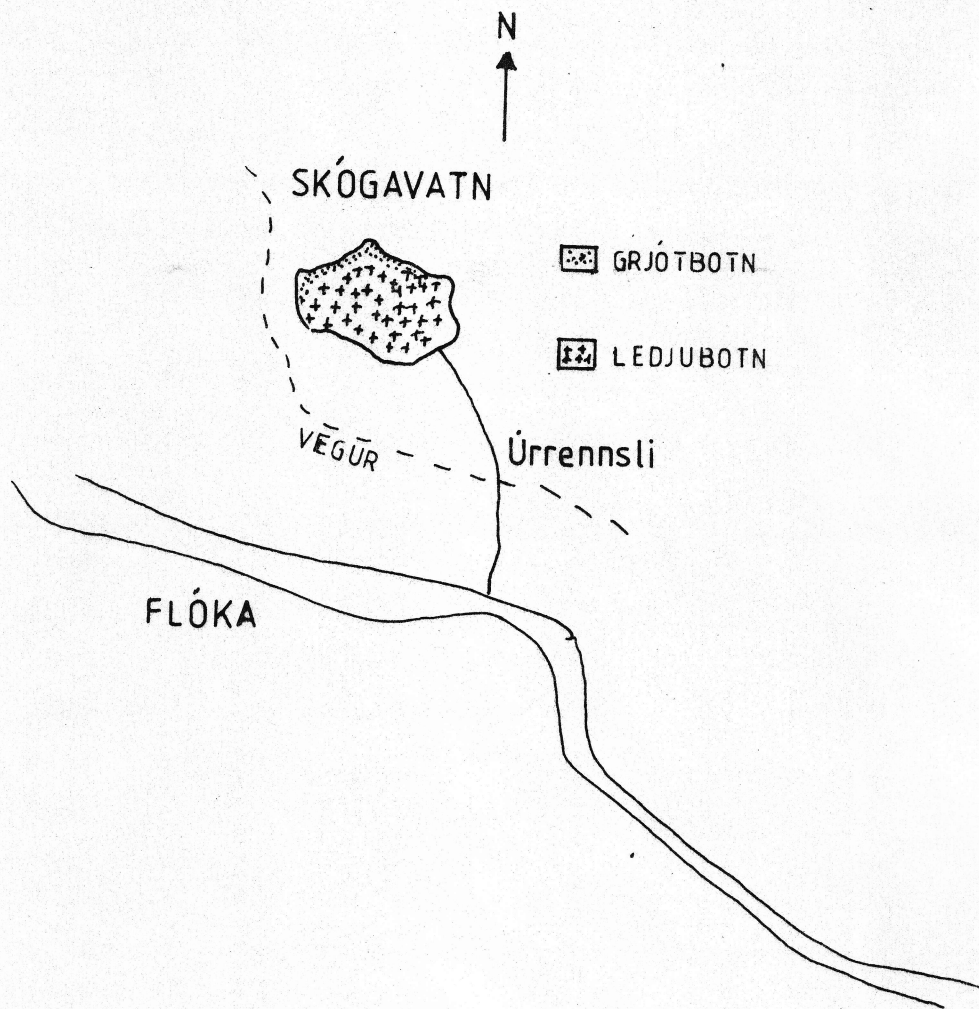
Sýna var aflað af fiskstofnum vatnsins með því að leggja netaseríu í vatnið vestanvert. Netin voru af mismunandi mörkvastærð og voru eftirfarandi mörkvastærðir notaðar: 15,5 mm, 26 mm, 28,5 mm, 35,0 mm og 45 mm. Slik sería á að gefa góða hugmynd um fisk í vatninu frá 15 - 45 sm að lengd. Netin voru lögð 12 ágúst um miðjan dag og vitjað var um þau að morgni hins 13. ágúst.

Einnig var rafveitt í mýrarlæknum sem rennur úr vatninu og var veitt fyrir neðan veginn.

Allur fiskur sem veiddist var lengdarmældur og veginn, kyn og kynbroski metinn, fæða greind í mögum og kvarnir og hreistur

MYND 1:

Kort af Skógavatni.

tekió til aldursákvarðana.

Einnig var strandlengja vatnsins athuguð með tilliti til botngerðar og einnig var mýrarlækurinn genginn til að kanna hrygningarskilyrði fyrir urriða.

4. NIÐURSTOÐUR.

4.1. AFLI.

Alls veiddust í netin 19 urriðar og 6 bleikjur (Tafla 1). Að meðaltali veiddust 3,8 urriðar í lögn og 1,2 bleikjur eða alls 5 fiskar í lögn. Þessi afli verður að teljast reytingsveiði, sérstaklega af fiski milli 20 og 35 sm, en ekkert veiddist hins vegar af stærri fiski. Urriðinn var í meirihluta eða 76% af veiðinni en bleikja var 24%.

TAFLA 1.

Afli í net í Skógavatni eftir tegundum.

<u>Möskvastærð</u>	<u>Fjöldi urriði</u>	<u>Fjöldi Bleikja</u>	<u>Alls</u>
15,5 mm	4	0	4
26,0 -	8	5	13
28,5 -	4	0	4
35,0 -	3	1	4
45,0 -	0	0	0
ALLS	19	6	25
Meðaltal/lögn	3,8	1,2	5,0

Í rafveiðum í læknum veiddust 3 urriðaseiði á litlu svæði neðan við veginn.

4.2. KYN OG KYNÞROSKI.

Urriðinn sem veiddist var allur ókynþroska og skiptist aflinn nokkurn veginn jafnt á milli hænga og hrygna. Annað hvort hefur kynþroska urriði ekki verið til staðar á þessu svæði í vatninu eða að tiltölulega lítið er af stærri fiski í vatninu.

Allar bleikjurnar sem veiddust voru hins vegar kynþroska og voru komnar langt í kynþroska og hrygningin greinilega skammt undan. Bleikjan hrygnir gjarnan í stöðuvötnum á malarbotni upp við landið og er líklegt að þessi fiskur hafi verið farinn að undirbúa sig fyrir hrygningu.

4.3. VOXTUR.

Vöxtur urriðans og bleikjunnar er sýndur á Mynd 2. Þar kemur greinilega fram að fiskur vex mjög hratt í vatninu. Af urriða fundust 3 aldurshópar frá 1 árs til 3 ára að aldri. Vöxtur þeirra svarar til að þeir bæti við sig að jafnaði 8 sm á ári sem er mjög mikill vöxtur hjá urriða.

Bleikjan óx enn hraðar og var 2 ára bleikja, þ.e bleikja sem hefur 3 sumur að baki um 30 sm að lengd sem svarar til þess að hún vaxi um 10 sm á ári. Þetta sýnir einnig mjög hraðan vöxt jafnvel fyrir bleikju sem þó vex mun hraðar en urriði að jafnaði.

4.4. FÆDA.

Urriðinn var næstum því eingöngu að éta hornsíli sem er hans uppáhaldsfæða. Mikið af hornsílum sást upp við landið og hefur hann því úr miklu að móða. Smáurriði tók einnig flugur en einnig hornsílin. Flestir fiskanna voru úttroðnir af fæðu og mjög feitir og mikil fita var þannig utan á innvflum þeirra. Þetta er í samræmi við góðan vöxt fiskanna og virðast fæðuskilyrði því mjög góð í vatninu miðað við þann fiskafjölda sem vatnið nýtir.

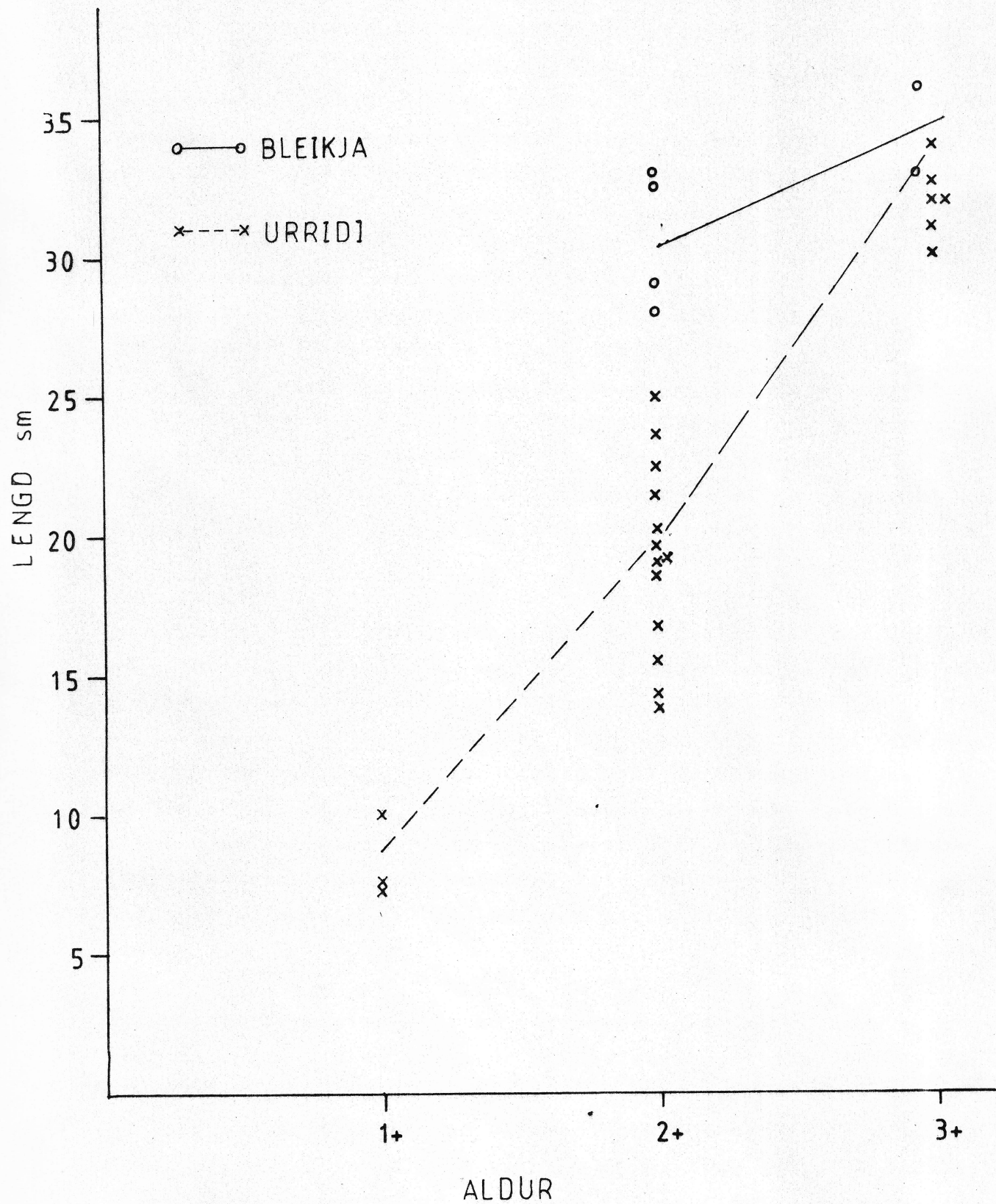
Bleikjan var einnig í hornsílum ásamt vatnabobbum. Mun minna æti var þó í mögum bleikjunnar enda líklegt að hrygningar-atferli eigi þar hlut að máli.

Kjöttlitur urriðans var yfirleitt hvítur hjá smærri fiski en ljósrauður hjá stærri urriða. Þegar fiskur er ljósrauður er það merki um að fiskurinn fái næg carotin litarefni og hann þá jafnan bragðgóður.

Kjöttlitur bleikjunnar var gulur en það er merki um að

MYND 2:

Vöxtur urriða og bleikju í Skógavatni 13. september 1989.

fiskurinn sé mikið að éta vatnabobba og er slíkur fiskur oftast fremur bragðvondur.

5. UM RÆÐUR.

Skógarvatn virðist vera frjósamt vatn enda fremur grunnt og liggur á láglendi. Fæðuskilyrði virðast mjög góð sem endurspeglast í miklum vexti fisksins. Fiskmagn í vatninu er þó ekki mjög mikið og er helsta ástæðan vafalaust erfið hrygningarskilyrði bæði fyrir bleikju og urriða. Lítið virðist af bleikju í vatninu og sennilega vantar góðan hrygningarbotn upp við landið. Þetta er þó jafnvel kostur því bleikjan á það til að fjölga sér allt of mikið ef hrygningarskilyrði eru góð og verður þá um offjölgun að ræða sem lýsir sér í miklu fiskmagni, en smáum og horuðum fiski um 100 gr að stærð sem nýtist ekkert í afrakstri af vatninu. Þó töluvert sé af urriða í vatninu virðast hrygningarskilyrðin fyrir hann þó mjög erfið. Urriðinn hrygnir nær eingöngu í straumvatni og mjög léleg skilyrði eru í læknum sem fellur úr vatninu. Hugsanlegt er þó að urriðinn geti eitthvað hrygnt í vatninu sjálfu þar sem vatn sigur úr mýrunum.

Allt bendir til að vatnið þoli meiri ásetning og er þá ráðlegast að bæta við meira af urriðaseiðum í vatnið. Er hér mælt með því að sleppa um 300 urriðaseiðum í vatnið og uggaklippa þau til að kanna hvernig þau koma fram í veiði eftir 2 - 3 ár. Ráðlegast er að dreifa seiðunum meðfram starndlengjunni þar sem grjótbót er til staðar, en þar fá seiðin skjól og næg fæða til staðar. Mælt er með því að reynt verði að ná í urriða til kreistingar úr vatninu, þannig að stofn vatnsins sé notaður til undaneldis. Þetta er hugsanlega erfitt í ár þar sem lítið virðist um kynþroska fisk.

Töluverðan afrakstur ætti að vera hægt að fá af vatninu og er hægt að miða við að veiða úr því árlega sem svarar til 10 kg á hektara eða um 130 kg á ári þegar ástand vatnsins er eðlilegt. Óhætt ætti að vera að nota möskvastærðir frá 35-50 mm (1 1/2 - 2 tommu). Í vatninu nú virðist lítið af stórum fiski, en töluvert er af 4 - 500 gr fiski sem er ágætis

matfiskur og ætti á næsta ári að vera orðinn 7 - 800 gr. Astæða fiskleysis í sumar eru líklega þær að illa hafi tekist með klak í vatninu fyrir 4 -5 árum. Sleppingar í vatnið eru líklegar til að auka afrakstur af vatninu. Hér er vakin athygli á að þær tölur sem gefnar eru um líklegan afrakstur af vatninu eru eingöngu til viðmiðunar og er vel husanlegt að vatnið gefi meira af sér.